

UYKU İLİŞKİLİ HAREKET BOZUKLUKLARI

Ayten GÜLEÇ¹

Hüseyin PER²

GİRİŞ

Uyku bozukluklarının pediatrik prezentasyonları, yetişkinlerdeki prezentasyonlardan farklılık göstererek tanıyı zorlaştırmaktadır. Uyku problemleri nörolojik ve nörogelişimsel yetersizliği olan çocuk ve ergenlerde sık görülür ve hastalık morbiditesine katkıda bulunabilir. Uyku bozuklukları hem aile hem de hastalar için yaşam kalitesinde bozulma ile sonuçlanan ailevi strese yol açabilir.¹⁻⁴

Uyku ile ilişkili hareket bozuklukları genellikle uykudan uyanıklığa geçiş dönemlerinde görülen ve sıklıkla basit, amaçsız, stereotipik hareketlerle karakterize durumlardır. Uykuda görülen hareketlerin, bozukluk tanısı alması için uyku bozukluğuna ve gündüz uykululuğuna veya yorgunluğa yol açması gerekir.^{1,2,3}

Uyku İlişkili Hareket Bozuklukları^{1,2}

1. Huzursuz Bacaklar Sendromu (HBS),
2. Uykuda Periyodik Hareket Bozukluğu,
3. Uyku ile İlişkili Bacak Krampları,
4. Uyku ile İlişkili Diş Gıcırdatma,

¹ Uzm. Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD., dr.aytengulec@gmail.com

² Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Nörolojisi BD., huseyinper@yahoo.com

lır. Tedavisi ilgili ilaç veya maddenin kesilmesi- uzaklaştırılması ve varsa antidot tedavisi ile mümkündür.^{1,40}

Tıbbi Durumlara Bağlı Uyku ile İlişkili Hareket Bozukluğu, alta yatan nörolojik veya tıbbi durum ile kesin ilişkilendiriliyorsa ana tanı, şüphe halinde geçici bir tanı olarak kullanılmaktadır. Tedavisi mümkünse alta yatan hastalığın tedavisinin düzenlenmesi şeklinde olacaktır. Otoimmün enefalit ve nekrotizan ensefalit gibi durumlarda görülen uyku ilişkili hareket bozuklukları örnek verilebilir.^{1,41}

KAYNAKLAR

1. Uluslararası Uyku Bozuklukları Sınıflaması 2. Baskı.İstanbul: Türk Uyku Tıbbi Derneği 2013. Uyku İlişkili Hareket Bozuklukları. ed. Westchester, Ill, American Academy of Sleep Medicine,(çeviri ed. Karadeniz D, Firat H)(ilk baskı2005).
2. Allen RP, Picchietti DL, Garcia-Borreguero D, Ondo WG, Walters AS, Winkelman JW, et al. Restless legs syndrome / Willis-Ekbom disease diagnostic criteria: updated International Restless Legs Syndrome Study Group (IRLSSG) consensus criteria – history, rationale, description, and significance. *Sleep Medicine* 2014;15(8):860-73.
3. Picchietti DL, Bruni O, Weerd A, Durmer JS, Kotagal S, Owens JA, et al. Pediatric restless legs syndrome diagnostic criteria: an update by the International Restless Legs Syndrome Study Group. *Sleep Medicine* 2013;14(12):1253-9.
4. Merlino G, Gigli GL. Sleep-related movement disorders. *Neurol Sci.* 2012 Jun;33(3):491-513.
5. Eichelberger H, Nelson ALA. Nocturnal events in children: When and how to evaluate. *Curr Probl Pediatr Adolesc Health Care.* 2020 Dec;50(12):100893.
6. Walters AS, Picchietti DL, Ehrenberg BL, Wagner ML. Restless legs syndrome in childhood and adolescence. *Pediatr Neurol* 1994;11(3):241-5.
7. Picchietti D, Richard PA, Walters SA, Davidson JE, Myers A, Ferini-Strambi L. Restless legs syndrome: prevalence and impact in children and adolescents- the peds REST study. *Pediatrics* 2007;2:253-66.
8. Per H, Gunay N, Ismailogullari S, Oztop DB, Gunay O. Determination of restless legs syndrome prevalence in children aged 13-16years in the provincial center of Kayseri. *Brain Dev.* 2017 Feb;39(2):154-160.
9. Picchietti DL, Picchietti MA. Restless Legs Syndrome. In: Kothare SV, Kotagal S, Editor. *Sleep in Childhood Neurological Disorders.* New York. Demos Medical; 2011.pp.57-70.

Uyku İlişkili Hareket Bozuklukları

10. Picchietti DL, Stevens HE. Early manifestations of pediatric restless legs syndrome in childhood and adolescence. *Sleep Medicine* 2008;9:770-81.
11. Riar SK, Leu RM, Turner-Green TC, Rye DB, Kendrick-Allwood SR, McCracken C. Restless legs syndrome in children with chronic kidney disease. *Pediatr Nephrol* 2013; 28:773-95.
12. Oner P, Dirik EB, Taner Y, Caykoçlu A, Anlar O. Association between low serum ferritin and restless legs syndrome in patients with attention deficit hyperactivity disorder. *Tohoku J. Exp Med* 2007;213:269-76.
13. Mahmudov R, Türkođan D. Çocuk ve ergenlerde huzursuz bacaklar sendromu. Per H, Arhan E, editörler. *Çocuklarda Uyku Sağlığı ve Bozuklukları*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.58-63.
14. Yılmaz K, Kilicaslan A, Aydın N, Kor D. Prevalence and correlates of restless legs syndrome in adolescents. *Developmental Medicine and Child Neurology* 2011;53:40-7
15. Turkođan D, Bekirođlu N, Zaimođlu S. A prevalence study of restless legs syndrome in Turkish children and adolescents. *Sleep Medicine* 2011;12:315-21.
16. Tilma J, Tilma K, Norregaard O, Ostergaard JR. Early childhood-onset restless legs syndrome: symptoms and effect of oral iron treatment. *Acta Paediatrica* 2013;102:221-6.
17. Restless legs syndrome: pathophysiology and modern management. *Postgrad Med J* 2013;89:402-10.
18. Moraleda-Cibrián M, Edwards S, Kasten S, Warschausky S, Buchman S, O'Brien L. Sleep-related movement disorders and growing pains: differences in daytime and bedtime behavior in 2-6 year old children with cleft palate. *Sleep Med*. 2021 Sep;85:303-308.
19. Walters AS, Gabelia D, Frauscher B. Restless legs syndrome (Willis-Ekbom disease) and growing pains: are they same things? Aside-by-side comparison of the diagnostic criteria for both and recommendations for future research. *Sleep medicine* 2013;14(12):1247-52
20. Trotti LM. Restless Legs Syndrome and Sleep-Related Movement Disorders. *Continuum (Minneapolis, Minn)*. 2017 Aug;23(4, Sleep Neurology):1005-1016.
21. Earley CJ, Connor J, Garcia-Borreguero D et al. Altered brain iron homeostasis and dopaminergic function in restless legs syndrome (Willis-Ekbom disease). *Sleep Medicine* 2014;15:1288-301.
22. Dauvilliers Y, Winkelmann J. Restless legs syndrome: update on pathogenesis. *Curr Opin Pulm Med* 2013;19:594-600.
23. Picchietti MA, Picchietti DL. Advances in pediatric restless legs syndrome: iron, genetics, diagnosis and treatment. *Sleep Medicine* 2010;11:643-51.
24. Durmer JS. Restless Legs Syndrome, Periodic Leg Movements and Periodic Limb Movement Disorder. In: Sheldon SH, Ferber R, Kryger MH, Gozal D, Editor. *Principles and Practice of Pediatric Sleep Medicine*. 2nd ed. Elsevier; 2014.pp.337-50.

Çocuklarda Uyku Bozuklukları

25. Picchietti MA, Picchietti DL. Restless legs syndrome and periodic limb movement disorder in children and adolescents. *Semin Pediatr Neurol* 2008;15:91-9.
26. Bayram E, Yiş U. Uykuda ritmik hareket bozuklukları ve periyodik ekstremitte hareket bozukluğu. Per H, Arhan E, editörler. *Çocuklarda Uyku Sağlığı ve Bozuklukları*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.53-7.
27. Maurer VO, Rizzi M, Bianchetti MG, Ramelli GP. Benign neonatal sleep myoclonus: a review of the literature. *Pediatrics*. 2010 Apr;125(4):e919-24.
28. Frenette E, Guillemainault C. Nonepileptic paroxysmal sleep disorders. *Handb Clin Neurol*. 2013;112:857-60.
29. Tinuper P, Provini F, Bisulli F, Vignatelli L, Plazzi G, Vetrugno R, Montagna P, Lugaresi E. Movement disorders in sleep: guidelines for differentiating epileptic from non-epileptic motor phenomena arising from sleep. *Sleep Med Rev*. 2007 Aug;11(4):255-67.
30. Cuellar NG, Whisenant D, Stanton MP. Hypnic Jerketişties: A Scoping Literature Review. *Sleep Med Clin*. 2015 Sep;10(3):393-401
31. Cuellar NG, Whisenant D, Stanton MP. Hypnic Jerks: A Scoping Literature Review. *Sleep Med Clin*. 2015 Sep;10(3):393-401
32. DelRosso LM, Cano-Pumarega I, E SSA. Sleep-Related Rhythmic Movement Disorder. *Sleep Med Clin*. 2021 Jun;16(2):315-321.
33. Prihodova I, Skibova J, Nevsimalova S. Sleep-related rhythmic movements and rhythmic movement disorder beyond early childhood. *Sleep Med*. 2019 Dec;64:112-115.
34. Hoban TF. Rhythmic movement disorder in children. *CNS Spectr*. 2003 Feb;8(2):135-8.
35. Prihodova I, Skibova J, Nevsimalova S. Sleep-related rhythmic movements and rhythmic movement disorder beyond early childhood. *Sleep Med*. 2019 Dec;64:112-115.
36. Cogen JD, Loghmanee DA. Sleep-Related Movement Disorders. In: Sheldon SH, Ferber R, Kryger MH, Gozal D, Editor. *Principles and Practice of Pediatric Sleep Medicine*. 2nd ed. Elseiver; 2014.pp.333-36.
37. Merlino G, Gigli GL. Sleep-related movement disorders. *Neurol Sci*. 2012 Jun;33(3):491-513.
38. Bargiotas P, Bassetti CL. Sleep-related movement disorders and disturbances of motor control. *Curr Opin Neurol*. 2017 Aug;30(4):405-415.
39. Etzioni T, Katz N, Hering E, Ravid S, Pillar G. Controlled sleep restriction for rhythmic movement disorder. *The Journal of pediatrics*. 2005 Sep 1;147(3):393-5.
40. Serdaroğlu E, Serdaroğlu A. Parasomni dışı paroksizmal nokturnal olaylar. Per H, Arhan E, editörler. *Çocuklarda Uyku Sağlığı ve Bozuklukları*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.27-9.
41. Montagna P. Sleep-related non epileptic motor disorders. *J Neurol*. 2004 Jul;251(7):781-94.